

Dr. Mustafa YAVUZ

Elektrik Piyasası Kanunu'nun Öngördüğü Hukuki Rejim ve
Elektrik Tedarik Sözleşmeleri
-Özellikle İkili Anlaşma-

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	v
TEŞEKKÜR.....	ix
İÇİNDEKİLER.....	xi
KISALTMALAR.....	xxiii
KAYNAKÇA	xxvii
GİRİŞ.....	1
§ 1. KONUNUN TAKDİMİ, ÖNEMİ VE SINIRLANDIRILMASI.....	1
I. KONUNUN TAKDİMİ	1
II. KONUNUN ÖNEMİ	5
§ 2. KONUNUN SINIRLANDIRILMASI	12

Birinci Bölüm

KONUyla İLGİLİ TEMEL VE TEKNİK KAVRAMLAR İLE ELEKTRİK PİYASASI KANUNUNUN ÖNGÜRDÜĞÜ HUKUKİ REJİM

§ 3. KONUYA İLİŞKİN TEMEL VE TEKNİK KAVRAMLAR.....	15
I. ELEKTRİK ENERJİSİ KAVRAMI VE GENEL ÖZELLİKLERİ.....	15

A. ELEKTRİK ENERJİSİ KAVRAMI	15
B. ELEKTRİĞİN GENEL ÖZELLİKLERİ.....	18
C. ELEKTRİĞİN FONKSİYONEL UNSURLARI	21
II. ÜRETİM KAVRAMI	21
III. İLETİM KAVRAMI.....	22
IV. DAĞITIM KAVRAMI.....	24
V. ELEKTRİK ARZI KAVRAMI.....	25
VI. ELEKTRİK TEDARİKİ KAVRAMI	25
§ 4. ELEKTRİK PİYASASININ TARİHİ GELİŞİMİ VE ELEKTRİK PİYASASI KANUNU'NUN ÖNGÜRDÜĞÜ HUKUKÎ REJİM VE İŞLEYİŞİ.....	27
I. ELEKTRİK PİYASASININ TARİHİ GELİŞİMİ	27
A. ELEKTRİĞİN TARİHİ GELİŞİMİ	27
B. SERBEST PİYASAYA GEÇİŞ SÜRECİ UYGULAMALARI.....	32
C. ELEKTRİK SEKTÖRÜNDE TEMEL YAPILANMA MODELLERİ	33
1. Genel Olarak	33
2. Yapılanma Çeşitleri.....	34
a. Dikey Bütünleşmiş Yapılanma.....	34
b. Tek Alıcılı Yapılanma	34
c. Toptan Satışta Rekabetin Mümkün Olduğu Yapılanma.....	35
d. Perakende Satışta Rekabetin Mümkün Olduğu Yapılanma.....	36
e. Değerlendirme ve Kanaatimiz	37
II. TÜRKİYE'DE ELEKTRİK SEKTÖRÜNE İLİŞKİN HUKUKÎ GELİŞİMLER	38
A. ELEKTRİK PİYASASI KANUNU ÖNCESİ HUKUKÎ DURUM	38
1. Genel Olarak	38

2. 3096 Sayılı Kanun.....	39
3. 3974 Sayılı Kanun	41
4. 3996 Sayılı Kanun.....	42
5. 4046 ve 4047 Sayılı Kanunlar	43
6. 96/8268 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı	43
7. 4283 Sayılı Kanun.....	44
8. Yönetmelikler.....	45
B. ELEKTRİK SEKTÖRÜNDE REFORM SÜRECİ VE ELEKTRİK PİYASASI KANUNU	47
C. ELEKTRİK PİYASASI KANUNU'NDA ÖNGÖRÜLEN PİYASA FAALİYETLERİ	48
1. Genel Olarak	48
2. Lisans Alma Mecburiyeti	49
a. Lisansın Hukukî Niteliği.....	49
b. Lisansın Tabi Olduğu Usul ve Esaslar	52
c. Lisansa Tabi Faaliyetler	53
3. Üretim Faaliyeti.....	54
4. İletim Faaliyeti	56
a. Genel Olarak	56
b. Dengeleme ve Uzlaştırma Sistemi	57
aa. Genel Olarak.....	57
bb. Piyasa Modelleri	58
cc. Türkiye’de Kabul Edilen Model	58
aaa. Gün Öncesi Planlama ve Gün Öncesi Piyasası	62
bbb.Dengeleme Güç Piyasası.....	64
c. İletim Faaliyeti ve Ayrıştırma	65
5. Dağıtım Faaliyeti.....	67
6. Toptan Satış Faaliyeti.....	71
7. Perakende Satış Faaliyeti.....	73
8. Elektrik Piyasasında Organize Sanayi Bölgelerinin Hukukî Durumu ve Faaliyetleri	75

D. ELEKTRİĞİN KAMU HİZMETİ NİTELİĞİ VE EVRENSEL HİZMET YAKLAŞIMI	76
§ 5. ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU KARARLARININ SÖZLEŞMELERE ETKİSİ	81
I. İKİNCİL MEVZUAT VE KURUL KARARLARININ BAĞLAYICILIĞI	81
II. İKİNCİL MEVZUAT VE KURUL KARARLARINA AYKIRI SÖZLEŞMELERİN HUKUKİ SONUÇLARI.....	81
III. EPDK KARARLARININ İPTAL EDİLMESİNİN PİYASA KATILIMCILARINA VE YAPILAN SÖZLEŞMELERE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ... 83	
A. DOKTRİN	83
B. UYGULAMA	86
C. GÖRÜŞÜMÜZ	88

İkinci Bölüm
ELEKTRİK ENERJİSİ TEDARİK
SÖZLEŞMELERİ, ÖZELLİKLE İKİLİ
ANLAŞMALAR

§ 6. ELEKTRİK ENERJİSİ TEDARİK SÖZLEŞMELERİ.....	93
I. GENEL OLARAK	93
II. ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ.....	95
A. KAVRAM	95
B. SÖZLEŞMEYE BAĞLI BORÇ İLİŞKİSİNİN VARLIĞI.....	96
1. Borç İlişkisi Kavramı.....	96
2. Sosyal Tipli Davranıştan Doğan Borç İlişkisi	98
C. İKİ TARAF TA TAM BORÇ YÜKLEYEN SÖZLEŞME OLMASI	101

D. SÜREKLİ BORÇ DOĞURAN SÖZLEŞME OLMASI	104
E. ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNİN ÖZEL HUKUK HÜKÜMLERİNE TABİ OLMASI	107
1. Elektrik Faaliyetlerinin Tabi Olduğu Hukukî Rejim	107
2. Elektrik Tedarik Sözleşmelerinin Tabi Olduğu Hukukî Rejim.....	108
a. İdarî Sözleşme-Özel Hukuk Sözleşmesi Ayrımında Kıstaslar	108
b. Elektrik Tedarik Sözleşmelerinin Özel Hukuk Hükümlerine Tabi Olması	112
aa. Elektrik Piyasası Kanunu'ndan Önce	112
bb. Elektrik Piyasası Kanunu'ndan Sonra	114
F. İLTİHAKÎ SÖZLEŞME KAVRAMI BAKIMINDAN ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	116
G. SÖZLEŞME YAPMA MECBURİYETİ BAKIMINDAN ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	118
1. Genel Olarak Sözleşme Yapma Mecburiyeti ve Sonuçları.....	118
2. Elektrik Tedarik Sözleşmelerinde Sözleşme Yapma Mecburiyeti	127
§ 7. İKİLİ ANLAŞMALAR.....	131
I. TANIMI.....	131
II. İKİLİ ANLAŞMANIN TARAFLARI	135
A. TEDARİKÇİ.....	135
B. TÜKETİCİ.....	136
1. Genel Olarak “Tüketici” Kavramı.....	136
2. Elektrik Piyasası Kanunu'na Göre “Tüketici” Kavramı	139
a. Serbest/Serbest Olmayan Tüketici Ayrımı.....	139

b. Talep Birleştirme Yoluyla Serbest Tüketici Niteliğinin Kazanılması	141
III. İKİLİ ANLAŞMANIN UNSURLARI	146
A. ELEKTRİK ENERJİSİ VE/VEYA KAPASİTE TEDARİKİ.....	146
1. Elektrğin Hukukî Niteliği.....	148
2. Medenî Hukuk Bakımından Elektrğin Hukukî Niteliği	149
B. BEDEL	150
C. TARAFLARIN ANLAŞMASI.....	155
D. İKİLİ ANLAŞMANIN PİYASA İŞLETMECİSİNE BİLDİRİM MECBURİYETİ GETİRMESİ	155
IV. İKİLİ ANLAŞMANIN HUKUKÎ NİTELİĞİ.....	156
A. SATIM SÖZLEŞMESİ GÖRÜŞÜ	159
B. SÜREKLİ EDİMLİ BORÇ İLİŞKİSİ GÖRÜŞÜ	161
C. KARIŞIK MUHTEVALI SÖZLEŞME GÖRÜŞÜ.....	162
1. Genel Olarak	162
2. İkili Anlaşmanın Karışık Muhtevalı Sözleşme Olup Olmadığı.....	164
D. ÇERÇEVE SÖZLEŞME GÖRÜŞÜ.....	165
E. SUİ GENERİS SÖZLEŞME GÖRÜŞÜ	166
F. İKİLİ ANLAŞMAYA UYGULANACAK HÜKÜMLER.....	169
V. İKİLİ ANLAŞMANIN GENEL ÖZELLİKLERİ	170
A. RIZAÎ SÖZLEŞME OLMASI	170
B. TAM İKİ TARAFA BORÇ YÜKLEYEN SÖZLEŞME OLMASI.....	171
C. EŞYA EDİMLİ SÖZLEŞME OLMASI	172
D. SÜREKLİ BORÇ İLİŞKİSİ DOĞURAN SÖZLEŞME OLMASI.....	173

§ 8. İKİLİ ANLAŞMALARIN ÇEŞİTLİ GÖRÜNÜMLERİ VE BUNUN PİYASANIN İŞLEYİŞİ ÇERÇEVESİNDE YAPILAN DİĞER SÖZLEŞMELERLE KARŞILAŞTIRILMASI	173
I. İKİLİ ANLAŞMALARIN ÇEŞİTLİ GÖRÜNÜMLERİ	173
A. FİZİKÎ TESLİM İÇEREN İKİLİ ANLAŞMALAR.....	174
1. Her Şey Dâhil (All-Inclusive) Sözleşme	174
2. Tam Tedarik Sözleşmesi.....	175
3. Sabit Miktarlı Tedarik Sözleşmesi	176
4. Ekolojik Ürünlere Dayalı İkili Anlaşmalar	178
5. Rezerv Tedarik veya Yedek Tedarik Sözleşmesi	181
6. Elektriğin Kesilebileceği Sözleşmeler	184
7. Fiyatı Değişebilen Sözleşmeler	185
B. MALÎ İKİLİ ANLAŞMALAR.....	186
1. Forward Sözleşme	188
2. Opsiyon Sözleşmesi.....	189
3. Vadeli İşlem Sözleşmeleri	191
II. DENGELEME VE UZLAŞTIRMA SİSTEMİ VE PİYASA KATILIM ANLAŞMASI	194
A. GENEL OLARAK	194
B. DENGELEME VE UZLAŞTIRMA SİSTEMİ	194
C. PİYASA KATILIM ANLAŞMASI	195
1. Tanımı.....	195
2. Hukukî Niteliği.....	195
a. Piyasa Katılım Anlaşmasının “Genel İşlem Şartları” Niteliğinde Olup Olmadığı	198
aa. Genel İşlem Şartları	199
bb. Piyasa Katılım Anlaşması ve Genel İşlem Şartları İlişkisi.....	202
cc. Genel İşlem Şartları Çerçevesinde Piyasa Katılım Anlaşmasının Yorumu ve Denetimi ...	203

b. Piyasa Katılım Anlaşmasının Çerçeve Sözleşme Niteliğinde Olup Olmadığı	206
c. Piyasa Katılım Anlaşmasında Tarafların Hak ve Yükümlülükleri.....	206
III. PERAKENDE SATIŞ SÖZLEŞMESİNİN İKİLİ ANLAŞMADAN AYIRT EDİLMESİ	209
A. PERAKENDE SATIŞ SÖZLEŞMESİNİN TANIMI	210
B. PERAKENDE SATIŞ SÖZLEŞMESİNİN HUKUKÎ NİTELİĞİ	211
C. PERAKENDE SATIŞ SÖZLEŞMESİNİN TARAFLARI.....	212
D. PERAKENDE SATIŞ SÖZLEŞMESİNİN UNSURLARI.....	212
E. PERAKENDE SATIŞ SÖZLEŞMESİNDE TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	214
F. TEMEL TEDARİK YÜKÜMLÜLÜĞÜ VE PERAKENDE SATIŞ SÖZLEŞMESİ	216
1. Temel Tedarik Yükümlülüğü	219
2. Yedek Tedarik Yükümlülüğü.....	221
IV. KAÇAK VE USULSÜZ ELEKTRİK KULLANIMI VE HUKUKÎ NİTELİĞİ	223
V. YAN HİZMET ANLAŞMALARININ İKİLİ ANLAŞMADAN AYIRT EDİLMESİ	230
A. YAN HİZMET KAVRAMI.....	230
1. Zorunlu Yan Hizmetler.....	230
2. Ticarî Yan Hizmetler	231
B. YAN HİZMET ANLAŞMALARININ HUKUKÎ NİTELİĞİ.....	232
VI. BAĞLANTI VE SİSTEM KULLANIM ANLAŞMALARI VE İKİLİ ANLAŞMA.....	234
A. BAĞLANTI VE SİSTEM KULLANIM ANLAŞMALARI	235
B. TANIMI.....	235

C. BAĞLANTI VE SİSTEM KULLANIM ANLAŞMALARININ TARAFLARI	236
D. BAĞLANTI VE SİSTEM KULLANIM ANLAŞMALARININ HUKUKÎ NİTELİĞİNİN BELİRLENMESİ	237
1. Genel Olarak	237
2. Bağlantı ve Sistem Kullanım Anlaşmalarının Unsurları ve Tipinin Belirlenmesi.....	238
a. Sisteme Bağlantı Unsuru	240
b. Bağlantı Bedeli	244
c. Sistem Kullanım Unsuru.....	245
d. Sistem Kullanım Bedeli	246
e. Reaktif Enerji Bedeli.....	248
f. Diğer Yan Unsurlar ve Yükümlülükler.....	250
g. Bağlantı ve Sistem Kullanım Anlaşmalarının Birlikte Değerlendirilmesi ve Tipinin Tespiti	251
3. Bağlantı ve Sistem Kullanım Anlaşmalarından Doğan Sorumluluk	253

Üçünü Bölüm

İKİLİ ANLAŞMALARIN HÜKÜM VE SONUÇLARI İLE SONA ERMESİ

§ 9. İKİLİ ANLAŞMALARIN GENEL HÜKÜM VE SONUÇLARI.....	261
I. GENEL OLARAK.....	261
II. TEDARİKÇİ VE ALICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ	261
A. TEDARİKÇİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	261
1. Tedarikçinin Elektrik Sağlama Yükümlülüğü	261
2. İkili Anlaşmaları Bildirim Yükümlülüğü.....	264

3. Tedarikçinin Dengesizlik Yüzünden Oluşan Maliyetten Sorumlu Olması	267
4. Nakil Sebebiyle Oluşan Kaybı Karşılama Yükümlülüğü.....	268
5. Tedarikçinin Portföyüne Alıcı Dâhil Olması Halinde Bunun İçin Teminatı Tamamlama Yükümlülüğü.....	271
6. İkili Anlaşmanın Sona Ermesinin Piyasa İşletmecisine Bildirilmesi Yükümlülüğü.....	273
7. Tüketici Adına Vergi veya Benzeri Malî Yükümlülükleri Ödeme Yükümlülüğü	274
8. Müşteriye Yapılan Nakil Sebebiyle Sistem Kullanım Bedeli Maliyetlerini Ödeme Yükümlülüğü	275
9. Tedarikçinin Ayrıntılı Fatura Düzenleme Mecburiyeti	277
10. Tedarikçinin Bilgi Verme Yükümlülüğü	277
11. Tedarikçinin Diğer Yükümlülükleri.....	279
12. Tedarikçinin Teslim ve Mülkiyeti Devir Borcu ile Ayıba Karşı Tekeffül Yükümlülüğünün Bulunup Bulunmadığı Sorunu	279
B. ALICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ	282
1. Elektrik Bedelini Ödeme Yükümlülüğü.....	282
a. Bedelin Tespiti	283
b. Bedelin Ödeme Zamanı ve Yeri	286
2. Alıcının Kabz Borcunun Olup Olmadığı	287
a. Genel Olarak Alıcının Kabz Borcu	287
b. İkili Anlaşmalarda Kabz Borcunun Uygulama İmkânının Bulunup Bulunmadığı Meselesi.....	288
3. İkili Anlaşma Yapmak için Serbest Tüketici Olma Şartını Sağlama Yükümlülüğü.....	289
4. Bir Önceki Tedarikçisine Yükümlülüklerini Yerine Getirdiğini Belgeleme Yükümlülüğü	291
5. Teminat Verme Yükümlülüğü.....	292

6. Çok Zamanlı Ölçüm Yapabilen Sayaç Bulundurma Yükümlülüğü.....	293
7. Tüketicinin Üçüncü Bir Kişiyeye Elektriği Satmama Yükümlülüğü.....	295
8. Bilgi Verme Yükümlülüğü.....	296
§ 10. İKİLİ ANLAŞMALARDAN DOĞAN SORUMLULUK.....	297
I. BORCA AYKIRILIĞA BAĞLANAN GENEL HÜKÜMLER.....	297
A. GENEL OLARAK	297
B. İKİLİ ANLAŞMALAR BAKIMINDAN BORCA AYKIRILIK	298
1. Asli Edim Yükümleri Bakımından	298
2. Temerrüt Hükümleri Yönünden.....	300
3. Yan Yükümler Bakımından	301
II. SORUMSUZLUK ANLAŞMALARININ ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	302
A. SORUMSUZLUK ANLAŞMALARI.....	302
B. SORUMSUZLUK ANLAŞMALARININ GENEL ESASLARI	303
C. ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNDE SORUMSUZLUK KAYITLARI.....	305
§ 11. ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNİN SONA ERMESİ.....	309
I. GENEL OLARAK	309
II. ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNİN KENDİLİĞİNDEN SONA ERMESİ	310
A. ALICININ ÖLÜMÜ VEYA TÜZEL KİŞİLİĞİN SONA ERMESİ	310
B. İMKÂNSIZLIK.....	310
III. ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNİN HUKUKÎ İŞLEM İLE SONA ERMESİ.....	313

A. TARAFLARIN ANLAŞMASI İLE SONA ERMESİ.....	313
B. FESİH.....	313
IV. ZAMANAŞIMI.....	316
A. GENEL OLARAK.....	316
B. ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNDE ZAMANAŞIMI SÜRELERİ	317
§ 12.SONUÇ.....	319